

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/791/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2614204423
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2614204423.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Renáty Gavalcovej v právnej veci žalobcu: C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom D., K. č. X, zastúpený splnomocnencom: Alegal&Partners, s. r. o., so sídlom Galvaniho 17/C, Bratislava, proti žalovaným: 1/ O. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. I. S. č. XXX, 2/ Z. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. I. S. č. XXX, 3/ K. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. I. S. č. XXX, 4/ Mgr. U. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. č. XXX, 5/ Mgr. H. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. R. C. č. X, 6/ S. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. č. XXX, všetci právne zastúpení: SP iuris, s.r.o., Lazaretská č. 8, Bratislava, 7/ C. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. I. S. č. XXX, 8/ T. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. I. S. č. XXX, právne zastúpený: SP iuris, s.r.o., Lazaretská č. 8, Bratislava, 9/ W. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. č. XXX, právne zastúpený: SP iuris, s.r.o., Lazaretská č. 8, Bratislava, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Senica zo dňa 3. septembra 2014, č.k. 11C/91/2014-95, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Žalovaným náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

odôvodnenie:

Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa žalobu žalobcu zamietol a žalobcovi uložil zaplatiť žalovaným 1/ - 6/, 8/ a 9/ náhradu trov konania v sume 824 eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku právnenému zástupcovi žalovaných, pričom žalovanému 7/ náhradu trov konania nepriznal.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 80 písm. c) O.s.p., ako aj ust. § 40a, § 41 a § 140 Občianskeho zákonníka, keď na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba nebola podaná dôvodne z viacerých dôvodov. V prvom rade, pokiaľ išlo o žalovaných 1/ - 7/, voči týmto nebola žaloba podaná dôvodne, pretože spornou kúpnu zmluvou prevádzali žalovaní 1/ - 7/ ako predávajúci na žalovaného 9/ ako kupujúceho nehnuteľnosti, v ktorých nebol žalobca podielovým spoluvlastníkom, nepatrilo mu teda zákonné predkupné právo, a preto sa nemôže s úspechom domáhať nárokov z jeho porušenia. Voči žalovaným 1/ - 7/ súd žalobu z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie zamietol ako nedôvodnú. Pokiaľ ide o žalovaných 8/ a 9/, v tomto prípade sa jedná o relatívne neplatný právny úkon, teda relatívna neplatnosť právneho úkonu pôsobí až od okamihu, keď sa jej oprávnený účastník dovoľá. Do tej doby sa právny úkon považuje za platný so všetkými dôsledkami z toho vyplývajúcimi. Trojročná premlčacia doba na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu začína plynúť dňom, kedy sa právo mohlo vykonať prvý raz. Z tohto je potrebné vyvodit' záver, že premlčaciu dobu je nutné počítat' až od vkladu do katastra nehnuteľností, t.j. odo dňa 08.02.2012 (nie od uzatvorenia spornej kúpnej zmluvy, t.j. odo dňa 16.09.2011). Uvedeným dňom sa stala zmluva účinnou a začala plynúť trojročná premlčacia lehota podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Právne účinky dovolania sa tejto

relatívnej neplatnosti nastávajú okamihom, kedy sa tento prejav vôle dôjde všetkým subjektom relatívne neplatného právneho úkonu (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 28/2009 zo dňa 26.05.2010). Je zrejmé, že v danom prípade žalobca zaslal výzvu, kde sa dovoľával relatívnej neplatnosti len žalovanému 9/ ako kupujúcemu. Pokiaľ ide o žalovaného 8/, u tohto možno považovať doručenie prejavu vôle, t.j. dovoľenie sa relatívnej neplatnosti zo strany žalobcu až dorúčením žaloby. V prvom rade predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je preukázanie naliehavého právneho záujmu, pričom žalobca tento naliehavý právny záujem nepreukázal. Spoluvlastník, ktorého právo bolo porušené, nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy, pretože mu patrí právo domáhať sa plnenia z porušeného predkupného práva. Pri porušení predkupného práva sa relatívna neplatnosť vzťahuje na právny úkon, ktorým bolo toto právo porušené, teda na opomenutie spoluvlastníka, nie na zmluvu o prevode vlastníctva. Ak už došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu a namieta sa len porušenie predkupného práva, oprávnený spoluvlastník sa môže od nadobúdateľa domáhať (ide o majetkové právo) len prevodu vlastníctva za rovnakých podmienok, za ktorých došlo k porušeniu predkupného práva, a to v prípade sporu žalobou o uloženie vyhlásenia vôle nahrádzajúce toto vyhlásenie (pozri rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 Co 39/2010 zo dňa 16.03.2010). V tejto súvislosti je tiež významné vyjadrenie žalovaného 8/, ktorý aj v prípade úspešnosti žaloby odmieta odpredať žalobcovi svoj spoluvlastnícky podiel v sporných nehnuteľnostiach.

Žalobca sa napokon žalobou domáhal toho, aby súd určil, že kúpna zmluva uzatvorená medzi žalovanými 1/ - 8/ ako predávajúcimi a žalovaným 9/ ako kupujúcim, uzatvorená dňa 16.09.2011, ktorá je evidovaná pod č. konania vkladu V - 73/2011 a ktorá bola právoplatne povolená dňa 08.02.2012 príslušným Okresným úradom - odborom katastra v Senici, predmetom ktorej bol aj prevod spoluvlastníckeho podielu žalovaných 1/ - 8/ k pozemkom nachádzajúcich sa na LV č. XXXX, č. XXXX, č. XXXX a č. XXXX v katastrálnom území K. I. S., je neplatná ako celok. Zo spornej kúpnej zmluvy, uzatvorenej medzi žalovanými 1/ - 7/ ako predávajúcimi a žalovaným 9/ ako kupujúcim je zrejmé, že predmetom boli aj nehnuteľnosti, v ktorých nebol žalobca podielovým spoluvlastníkom, a preto sa tento s úspechom nemôže domáhať určenia relatívnej neplatnosti spornej kúpnej zmluvy ako celku a voči všetkým účastníkom zmluvy. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd žalobu zamietol voči žalovaným 1/ - 7/ pre nedostatok pasívnej legitímácie a voči žalovaným 8/ a 9/ najmä z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu. Oprávnený spoluvlastník sa môže od nadobúdateľa domáhať (ide o majetkové právo) len prevodu vlastníctva za rovnakých podmienok, za ktorých došlo k porušeniu predkupného práva, a to v prípade sporu žalobou o uloženie vyhlásenia vôle nahrádzajúce toto vyhlásenie, pričom z vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalobcovi voči všetkým žalovaným, ktorých označil v žalobe, toto právo nepatrí. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p. a žalovanému 7/, ktorý mal vo veci plný úspech, náhradu trov konania nepriznal, nakoľko tento si právo na náhradu trov konania neuplatnil. Pokiaľ išlo o žalovaných 1/ - 6/ a 8/ a 9/, týmto súd priznal právo na náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré si riadne uplatnili. Trovy predstavujú trovy právneho zastúpenia, ktoré si právny zástupca vyčísli v celkovej sume 824 eur s DPH za zastupovanie 8 klientov, pričom jeden úkon právnej pomoci je určený podľa vyhl. č. 655/2004 Z.z. vo výške 156,86 eur s DPH. (Tarifná hodnota je kúpna cena podielu na spoločnej nehnuteľnosti v zmysle zmluvy a to 22 eur. Základná sadzba tarifnej odmeny advokáta je v zmysle § 10 vyhl. 16,60 eur. V zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 %, čiže na sumu 8,30 eur. K takto zníženej tarifnej odmene sa prirába v zmysle § 16 miestne telekomunikačné výdavky, miestne prepravné - suma vo výške 1/100 výpočtového základu čiže 8,04 eur = 16,34 eur. Potom 16,34 eur x 8 klientov = 130, 72 eur + 20 DPH). Za štyri úkony právnych služieb si trovy právneho zastúpenia uplatnil takto:

1.prevzatie, príprava a prvá porada s klientom - 156,86 eur s DPH

2.vyjadrenie k žalobe - 156, 86 eur s DPH

3.účasť na pojednávaní dňa 08.07.2014, ktoré bolo odročené a to v 1/4-ine 39,22 eur s DPH a strata času 6 polhodín v sume 93,67 eur s DPH, cestovné výdavky v sume 63,43 eur, teda spolu v sume 196,32 eur s DPH

4.účasť na pojednávaní dňa 03.09.2014 v sume 156,86 eur s DPH, strata času 6 polhodín v sume 93,67 eur s DPH a cestovné výdavky v sume 63,43 eur, spolu v sume 313,96 eur s DPH. Vzhľadom k tomu, že trovy právneho zastúpenia si právny zástupca žalovaných vyčísli v menšom rozsahu, ako by mu patrili podľa vyhl. č. 655/2004 Z.z., (predmet konania bol viac ako 22 eur), súd mu trovy priznal vo výške, ako si ich vyčísli.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote prostredníctvom splnomocneného zástupcu odvolanie žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že jeho žalobe bude v celom rozsahu vyhovieť a bude mu priznaná náhrada trov konania. Mal za to, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa nie je dostatočne odôvodnený, nakoľko z rozsudku musia jednoznačne vyplývať všetky dôvody, pre ktoré sa žalobe nevyhovelo, čo v uvedenom prípade nebolo dostatočne jasné. Uviedol, že jeho právo domáhať sa relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy vyplýva priamo zo zákona, pričom má právny záujem na požadovanom určení relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy, pretože nemá inú možnosť, ako zákonným spôsobom dosiahnuť také právne pomery, aké existovali pred uzavretím neplatnej zmluvy. Ako oprávnený z predkupného práva má v prípade porušenia na výber, či a) sa bude domáhať žalobou vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy, pričom jeho žaloba musí v takomto prípade smerovať voči všetkým účastníkom zmluvy o prevode, pri ktorej bolo porušené jeho predkupné právo, lebo tí sú pasívne legitimovaní, b) bude sa domáhať voči nadobúdateľovi, aby mu nadobudnutý spoluvlastnícky podiel ponúkol na kúpu za rovnakých podmienok a ak mu nadobúdateľ nevyhoví, môže sa domáhať nahradenia prejavu vôle nadobúdateľa, c) uspokojí sa s tým, že mu zostáva predkupné právo zachované, ale už voči nadobúdateľovi. Zákon v uvedených ustanoveniach ponecháva spoluvlastníkovi voľbu, či vôbec, prípadne ktoré z týchto riešení zvolí. I napriek tomu, že uviedol, že mal záujem nadobudnúť vlastnícke právo k prevádzaným podielom, rozhodol sa uprednostniť špeciálnu úpravu nároku podľa § 40a Občianskeho zákonníka podaním určovacej žaloby o neplatnosti právneho úkonu, ktorým malo byť porušené jeho predkupné právo. Dôvodom bola i tá skutočnosť, že v jeho postavení je domáhanie sa relatívnej neplatnosti a následného obnovenia stavu v katastri nehnuteľností jednoduchšie, najmä z finančného hľadiska, keďže by nemal nedostatok financií na vyplatenie predmetných podielov. Súd hodnotil ako právne významné vyjadrenie žalovaného 8/, ktorý odmietal odpredať žalobcovi svoj spoluvlastnícky podiel v prípade úspechu v konaní. Uvedené tvrdenia žalobca hodnotil ako bezpredmetné, nakoľko žalovaného 8/ na odkúpenie nevyzýval a v rámci výzvy žalovanému 9/ žalobca vyzýval výlučne na zdržanie sa vykonania akýchkoľvek úkonov s upozornením na relatívnu neplatnosť zmluvy. Žalobcovi vyplýva právo domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy priamo zo zákona, preto je jeho naliehavý právny záujem v tejto veci nesporne daný a netreba ho špecificky dokazovať. Žaloba musí smerovať voči všetkým účastníkom kúpnej zmluvy o prevode, pri ktorej bolo porušené predkupné právo, pričom súd prvého stupňa v rozhodnutí síce poukázal na ust. § 41 Občianskeho zákonníka, bližšie však neodôvodnil, prečo sporná kúpna zmluva môže byť neplatná len čiastočne. Mal za to, že z obsahu právneho úkonu - kúpnej zmluvy nevyplýva, že by bolo možné oddeliť časť zmluvy na jednotlivé časti spočívajúce v prevode spoluvlastníckych podielov jednotlivých žalovaných. Predloženú kúpnu zmluvu preto považoval z hľadiska obsahu za nedeliteľnú a bolo potrebné posudzovať platnosť zmluvy v celku a voči všetkým jej účastníkom.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 11C/91/2014 je určenie neplatnosti kúpnej zmluvy.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba zamietnutá a žalobcovi bolo uložené zaplatiť žalovaným náhradu trov konania.

Odvolať odvolanie odôvodnil v podstate tým, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.) a napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. d/ je daný, ak výsledok hodnotenia dôkazov súdom prvého stupňa nezodpovedá postupu vyplývajúcejmu z ustanovenia § 132 O.s.p., pretože súd zbral do úvahy skutočnosti, ktoré z

vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo súd nezohľadnil rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané a vyšli počas konania najavo, alebo v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo vyšli najavo inak, z hľadiska ich závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti a vierohodnosti je logický rozpor, alebo ktoré odporujú ustanoveniam § 122 až § 135 O.s.p. Odvolací dôvod v zmysle § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. je daný, ak súd prvého stupňa posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistení skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu síce správne určenú, nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Ďalej odvolateľ odvolanie odôvodnil tým, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil, pričom odôvodnenie napadnutého rozsudku zodpovedá ust. § 157 ods. 2 O.s.p.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnym závermi súdu prvého stupňa obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku a v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Súd prvého stupňa sa vyporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalobcu a vzhľadom na to, že tento ani v odvolacom konaní neuviedol žiadne podstatné skutočnosti, na ktoré by bolo potrebné prihliadnuť, odvolací súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa.

Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že žalobca v danom prípade neosvedčil zákonom požadovaný naliehavý právny záujem na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy (§ 80 písm. c/ O.s.p.).

V zmysle § 80 O.s.p., návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a) o osobnom stave (o rozvode, neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásenie za mŕtveho), b) o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva, c) o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacieho návrhu (§ 80 písm. c/ O.s.p.), musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva alebo právnej neistoty. Záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá posúdenie, či podaná určovacia žaloba je vhodným (správne zvoleným a prípustným) procesným nástrojom ochrany jeho práva alebo žalobou, ktorá spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať ešte iné konanie. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie určovacej žaloby. Pokiaľ preto súd dospeje k záveru, že ten-ktorý určovací návrh nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.

Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním určovacej žaloby a konečným zmyslom navrhovaného rozhodnutia. Žalobcovi v danom prípade ide o to, aby súd určil neplatnosť kúpnej zmluvy v celom rozsahu, tento chce obnoviť pôvodný vlastnícky vzťah. Žalobca ale prehliada, že i keby súd vyhovel jeho určovacej žalobe, došlo by nanajvýš k obnoveniu pôvodného zápisu vlastníckeho práva. Námietka žalobcu, ktorá spochybňuje nutnosť preukázania naliehavého právneho záujmu na určení relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy, nie

je dôvodná. Relatívnu neplatnosť právneho úkonu (§ 40a Občianskeho zákonníka) možno uplatniť aj priamo v občianskom súdnom konaní žalobou, ktorá bola riadne doručená účastníkovi - účastníkom, proti ktorým dovolanie sa neplatnosti právneho úkonu smeruje. Ak sa oprávnený subjekt domáha v súdnom konaní určenia relatívnej neplatnosti právneho úkonu určovacou žalobou, musí (tak ako aj pri žalobe na určenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu) preukázať, že má na tomto určení naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 247/2006 zo dňa 27.03.2008).

Správne sa preto súd prvého stupňa zaoberal v prvom rade otázkou existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy a rovnako bol správnym jeho záver, že žalobca nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem, čo bolo dôvodom na zamietnutie žaloby žalobcu.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a v odvolacom konaní úspešným žalovaným náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože títo na ich priznanie návrh nepodalí (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Senát krajského súdu uvedený rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.